

Datum
2015-06-16
Ert datum
2015-04-02

Diariernr
2015-2138
Er referens
M2015/1162/K1

Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete
Enheten för skydd av samhällsviktig verksamhet
Cecilia Alfredsson
010-240 50 82
cecilia.alfredsson@msb.se

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat

SMHI har sammanställt en gedigen rapport som belyser vikten av att tydliggöra roller och ansvar för klimatanpassning, tillgängliggöra den kunskap som finns och anpassa lagar och regelverk.

MSB anser att anpassningen till ett förändrat klimat är en stor utmaning för samhället och berörda myndigheter, och det är av stor vikt att ansvaret för klimatanpassning utgår från de uppdrag och roller som myndigheterna har idag för att på bästa sätt kunna förebygga och hantera de effekter som följer av dagens klimat och ett förändrat klimat.

MSB har ansvar för att utveckla och stödja samhällets beredskap mot olyckor och kriser och vara pådrivande i arbetet med förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder, arbeta med samordning mellan berörda aktörer i samhället för att förebygga och hantera olyckor och kriser, bidra till att minska konsekvenser av olyckor och kriser, följa upp och utvärdera samhällets krisberedskapsarbete, och se till att utbildning och övningar kommer till stånd inom myndighetens ansvarsområde.¹

Inom ramen för MSB:s samordningsroll passar även samordning av myndigheters klimatanpassningsarbete in.

Synpunkter på förslaget

Synpunkter ges nedan på de prioriterade åtgärder som SMHI föreslår.

Förslag 3:1 MSB delar uppfattningen om att det finns ett behov av en åtgärdsinriktad nationell strategi med tydliga mål för klimatanpassningsarbetet och en handlingsplan för arbetet.

¹ 1 § förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Med utgångspunkt i MSB:s uppdrag, att verka för ett säkrare samhälle i en föränderlig värld – för samhällsskydd och beredskap - är det lämpligt att MSB i samverkan med SMHI och andra berörda myndigheter i redan etablerade fora lämnar underlag till en nationell strategi för klimatanpassning. Det är också i linje med EU:s klimatanpassningsstrategi. Framtagandet av en nationell klimatanpassningsstrategi bör samordnas med framtagandet av en nationell strategi för katastrofriskreducering, enligt Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 (SFDRR), som alla länder ska ha tagit fram senast 2020. Kommissionen har påtalat ett starkt intresse för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att koppla implementeringen av SFDRR till klimatanpassning och till EU:s civilskyddslagstiftning.

Förslag 3:2 MSB tillstyrker förslaget om att MSB tillsammans med Kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI får i uppdrag att koordinera svensk medverkan i implementering av en gemensam klimatanpassningsstrategi för Östersjöregionen.

Förslag 3:4 MSB pekar på vikten av att i första hand använda redan befintliga myndighetsnätverk, expertgrupper och andra fora istället för att bygga upp nya.

Förslag 3:6 Klimatanpassningsarbetet är långsiktigt och kräver en långsiktig styrning och finansiering.

Förslag 3:7 MSB:s bedömning är att den instruktionsgivna samordningsroll som myndigheten redan har även kan innefatta uppgiften att samordna myndigheternas arbete med klimatanpassning.

SMHI bör fortsatt ha rollen som kunskapsstödande myndighet och producera och förmedla meteorologiskt, klimatologiskt, hydrologiskt och oceanografiskt beslutsunderlag samt sammanställa och förmedla information och kunskap om klimatförändringar och klimatanpassning. Boverket bör också få en tydlig roll i klimatanpassningsarbetet inom samhällsplanerings- och bebyggelsefrågor.

Förslag 3:13 För att möta framtidens utmaningar inom området samhällsskydd och beredskap behövs forskningsbaserad kunskap. Det är en viktig förutsättning för att kunna möta framtidens hot, risker och utmaningar och för att skapa ett mer resilient och säkert samhälle. MSB har i uppdrag att inrikta och beställa forskning som bidrar till den kunskapen. MSB:s forskningsstrategi för perioden 2014-2018 lägger grunden för myndighetens forskningssatsningar de kommande åren. I strategin redovisas att området Miljö- och klimatförändringar är ett område som är särskilt viktigt för myndighetens forskningsprioriteringar. En ny utlysning av forskningsmedel inom naturolyckor och klimatanpassning görs av MSB 2015. Utlysningen avser en sammanhållen satsning för kunskapsutveckling kring effekterna på samhället av ett förändrat klimat. Utlysningen omfattar ca 20 miljoner kronor. Beräknat startdatum är den första september 2015.

Förslag 3:22 MSB tillstyrker SMHI:s förslag om att regeringen ska tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda hur det långsiktiga klimatanpassningsarbetet ska finansieras och hur ansvaret ska fördelas mellan stat, kommun och enskild.

Förslag 3:23: MSB tillstyrker förslaget om ett utökat anslag (2:2) för förebyggande åtgärder mot naturolyckor samt att regeringen ser över definitionen av vad medlen kan sökas för (nu begränsat till skydd mot översvämningar, ras och skred) så att även skydd mot andra typer av naturolyckor och eventuellt även andra typer av klimatanpassningsåtgärder kan finansieras.

Förslag 8:2 MSB tillstyrker förslaget om att MSB i samarbete med SMHI få fortsätta medel till vägledning för skyfallskarteringar. Samordning bör också ske med andra berörda myndigheter, exempelvis Boverket. Underlaget behövs bland annat för att kunna leva upp till kraven i förordningen (2009:956) om översvänningsrisker.

Förslag 8:4 MSB tillstyrker förslaget om att SMHI får i fortsatt uppdrag att ta fram en beräkningsmetod för dimensionering till skydd mot extrema havsnivåer. Metodik för beräkning av dimensionerande vattenstånd (extremvärden) behövs också som underlag för att peka ut områden med betydande översvänningsrisk i kustområden enligt förordningen (2009:956) om översvänningsrisker. Ett färdigt underlag bör finnas klart senast 2017 för leva upp till åtagandena i förordningen.

Förslag 8:5: MSB tillstyrker förslaget om att MSB får finansiering från anslag 1:10 för att fortsätta arbetet med översvänningskarteringar, med en prognos på behov av 14 miljoner kronor per år för 2016 och 2017. En fortsatt finansiering av karteringar skulle innebära ett mycket bra stöd för kommunernas och länsstyrelsernas klimatanpassningsarbete och riskhanteringsarbete.

Förslag 8:6 MSB stödjer kommuner och länsstyrelser med översiktliga kartläggningar av markens stabilitet i bebyggda områden där det finns risk för jordrörelser. Syftet är att identifiera vilka bebyggda områden som inte kan klassas som stabila. Karteringarna upphandlas i konkurrens och finansieras idag av anslag 1:10, där hälften av anslaget används för översvänningskarteringar. MSB anser att fortsatt finansiering av stabilitetskarteringar med fokus på bebyggd miljö är viktigt, som stöd för att kommunerna ska kunna identifiera riskområden. Karteringarna är också ett av flera beslutsunderlag till anslag (2:2) för förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

SGI har i uppdrag att genomföra ras- och skredriskkarteringar utefter utvalda vattendrag, även inom ej bebyggda områden. I skredriskkarteringarna sammanvägs sannolikheten för skred och konsekvenserna om ett skred skulle inträffa. En förutsättning för att SGI ska kunna genomföra skredriskkarteringarna är att de bygger vidare på MSB:s stabilitetskarteringar.

SGI har under 2015, via anslag 1:10, fått finansiering för att samordna och harmonisera befintliga underlag som rör ras, skred och erosion samt ta fram en vägledning för användarna av de olika befintliga kartunderlagen som myndigheter tillhandahåller. MSB deltar i arbetet tillsammans med Sveriges geologiska undersökning, Lantmäteriet och SMHI.

I detta ärende har generaldirektör Helena Lindberg beslutat. Cecilia Alfredsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Cecilia Nyström och enhetschefen Mette Lindahl Olsson deltagit.

Helena Lindberg

Cecilia Alfredsson

Kopia: Justitiedepartementet, Enheten för samordning av samhällets krisberedskap